

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Суспільство має загальну тенденцію до зростання і ускладнення, збільшення обсягу і диференціації структури потреб, щоб їх задовольнити, кожна система повинна вдосконалюватися або поступатися своїм місцем іншій системі, здатної задовольнити ці потреби [1]. Складні процеси реформування економічних відносин і розвиток нових ринкових умов господарювання вимагають нових підходів до організації виробничо-господарської діяльності, принципів і методів управління виробництвом.

У сучасних умовах інноваційно-інвестиційна діяльність визнається у світовій економічній науці і практиці як основний фактор соціально-економічного розвитку підприємства. В даний час в Україні на державному рівні приділяється досить велика увага розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності.

Необхідно відзначити, що на сучасному етапі на розвиток як національної економіки, так і окремо взятого підприємства, впливає така категорія як «інноваційно-інвестиційна діяльність», яка досить широко в останні роки висвітлювалася у вітчизняній і зарубіжній літературі.

Дослідженню проблем розвитку інноваційної та інвестиційної діяльності приділяли увагу у своїй роботі вітчизняні та зарубіжні вчені: Амоша О., Бутенко А., Геєць В., Денисенко М., Ілляшенко С., Койре А., Мартіно Дж., Санто Б., Семеновенко В., Сич Є., Федулова Л., Філіппова С., Чухрай Н., Шумпетер Й.

Для ефективного розвитку підприємства необхідно створення цілісної системи, що враховує вплив різноманітних факторів на інноваційно-інвестиційну діяльність підприємства. Частина цих факторів пов'язана безпосередньо з діяльністю підприємства (внутрішні), а частина не залежить від діяльності підприємства (зовнішні), але впливає на його діяльність. На рис. 1 представлена система факторів які сприяють та перешкоджають інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства. Зовнішні фактори прямо або опосередковано впливають на діяльність підприємств і некеровані з боку підприємства.

Економічний фактор. Стабільність розвитку економіки визначає стабільність розвитку підприємства і інтерес іноземних інвесторів до капіталовкладень.

Політико-правовий фактор. Вплив політико-правових факторів на інноваційно-інвестиційну діяльність підприємства є досить суттєвим. Від політичного курсу країни у сфері інновацій, державної ідеології, законів з підтримки інноваційної діяльності залежить курс вибраний підприємством.

Соціально-психологічний і культурний фактори - це традиції, життєвий уклад, менталітет людей, а люди це споживачі які будуть користуватися продукцією підприємства відповідно зі своїми цінностями.

Науково-технічний фактор. Сьогодні, розвиток науки, зміни в техніці і технології відіграють ключову роль в історичному розвитку суспільства, в тому числі й економічної системи. У розвинених країнах підвищенні ефективності економіки і перехід до нового етапу її зростання відбувається за допомогою впровадження нових технологій, які створюють нові виробничі можливості. Рівень розвитку характеризується технологічним укладом. За даними Інституту економічного прогнозування НАН України майже 60% обсягу промислової продукції України припадає на 3-й технологічний уклад, 38% - на 4-й уклад, близько 4% - 5-й уклад. Сьогодні в Україні майже 70% витрат на науково-технічні розробки припадає на четвертий і лише 23% на п'ятий технологічний уклад, 60% інноваційних витрат - на четвертий уклад, 30% - на третьому, а на п'ятому - лише 8,6% [2].

Природно-географічний і демографічний фактори також впливають на інноваційно-інвестиційну діяльність підприємства. Різноманітність природних умов у різних країнах надає їм різні можливості в розвитку. Населення Землі постійно зростає, а значить і зростає число споживачів у яких постійно зростають потреби до поліпшення життєвих умов. Але при цьому зростає і безробіття, що призводить до падіння числа платоспроможного населення. Зовнішні фактори, які в своїй сукупності і взаємодії формують кон'юнктуру ринку.

Внутрішні фактори являють собою ті дії, процеси та предмети, які обумовлені діяльністю підприємства в сфері управління, обліку й виробництва.

Зовнішні	Фактори макросередовища (опосередковані)	<ul style="list-style-type: none"> - економічні; - політико-правові; - соціально-психологічні; - культурні; - науково-технічні; - демографічні; - природо-географічні; 	<p>Фактори, що сприяють:</p> <ul style="list-style-type: none"> - стан економіки; - політична та соціальна обстановка в країні; - демографічне становище; - НТП; - створені умови для залучення іноземних інвестицій; - досконалість нормативної бази в галузі інвестиційної діяльності; - закони та державні програми, що підтримують інноваційну діяльність.
	Фактори мікросередовища (прямі)	<ul style="list-style-type: none"> - конкуренція; - споживачі; - поведінка контрагентів; - визнання на ринку; - внутрішньогалузеві; - виробничо-технологічні; - інноваційно-інвестиційний потенціал підприємства. 	<p>Фактори, що сприяють:</p> <ul style="list-style-type: none"> - інноваційна привабливість; - інвестиційна привабливість. - рівень диверсифікації виробництва в галузі. <p>Фактори, що перешкоджають:</p> <ul style="list-style-type: none"> - інноваційні ризики; - інвестиційні ризики; - низький рівень матеріальної та науково-технічної бази; - рівень конкуренції.
Внутрішні	Визначальний	<ul style="list-style-type: none"> - виробничі ; - науково-технологічні; - організаційно-управлінські; - фінансово-економічний; - людський фактор. 	<p>Фактори, що сприяють:</p> <ul style="list-style-type: none"> - НДДКР; - наявність матеріально-технічних засобів; - рівень кваліфікації працівників; - заохочення учасників інноваційного процесу; - наближеність до споживчого ринку; - наявність науково-технічної інфраструктури; - інноваційний клімат. <p>Фактори, що перешкоджають:</p> <ul style="list-style-type: none"> - фактор часу; - нестача коштів для фінансування інноваційних проектів; - слабкість матеріальної та науково-технічної бази, відсутність резервних потужностей; - знос обладнання та основних фондів;- помилки при прийнятті управлінських рішень.
	Спеціалізовані	<ul style="list-style-type: none"> -промислові характеристики інновацій; - особливості внутрішнього середовища підприємства. 	<p>Фактори, що сприяють:</p> <ul style="list-style-type: none"> -особливості продукції; - технічний рівень виробництва; - якість і конкурентоспроможність продукції, що випускається; - компетентність керівників підприємства і ступінь досконалості управління підприємством; - прогресивні технології. <p>Фактори, що перешкоджають:</p> <ul style="list-style-type: none"> - наявність екологічно - шкідливих виробництв; - вплив факторів сезонності на виробничу активність галузі.

Рис. 1 Система факторів інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства

Інноваційно-інвестиційна діяльність підприємства - безперервний процес безпосередньо пов'язаний з розвитком науки, технічним прогресом, в результаті якого створюються нові види техніки і технології. Інноваційна діяльність в Україні ведеться вкрай пасивно. Причина такої низької інноваційної активності є відсутність фінансових ресурсів, тобто інвестицій. Зв'язок інновацій з інвестиціями очевидна, так як впровадження нових технологій і техніки потребує фінансових ресурсів. Інноваційна діяльність на підприємстві передбачає наявність стабільної і надійної системи фінансування, що дозволить створити умови для накопичення і пересування фінансових коштів. Будь-які інновації на ринку капіталу повинні бути інвестиційно привабливими і конкурентоспроможними. Для будь-якого інвестора інновації повинні мати практичний інтерес. Інновації та інноваційна діяльність стають ключовими факторами успіху підприємства на ринку, необхідними умовами технологічної переваги, головними її інструментами ведення конкурентної боротьби. Сьогодні, на підприємстві, яке займається інноваційно-інвестиційною діяльністю, особливе місце займають не тільки технології, але і людина. На більшості українських підприємств проблема починається з відторгнення нового, з низького рівня інноваційної культури працівників. Інноваційну культуру необхідно розглядати як явище професійне, саме професіонали, привносять нове в різні сфери діяльності. Для її становлення та подальшого розвитку необхідний потужний організаційно-управлінський та правовий імпульс з тим, щоб запрацювали механізми саморегулювання. Для цього потрібно інституціалізація інноваційної культури, тобто перетворення її розвитку в організований, упорядкований процес з певною структурою відносин, правилами поведінки і відповідальністю учасників.

Необхідно відзначити, що інноваційна культура невіддільна від людської культури і розвиваючи її розвивається культура професійної діяльності. Таким чином, підвищення інноваційної культури на підприємстві сприятиме зростанню рівня мотивації працівників до інноваційно-інвестиційної діяльності.

Зовнішні і внутрішні фактори по відношенню до підприємства виступають рушійною силою, яка визначає напрямок і характер діяльності підприємства. Зовнішні та внутрішні фактори оказують комплексний вплив на інноваційно-інвестиційну діяльність підприємства. Тільки враховуючи всі фактори у сукупності, підприємство зможе не тільки вижити, але й розвиватися в теперішніх нелегких умовах.

1. Яковець Ю. *Эпохальные инновации XXI века: монография* // Ю.В. Яковець - М.: Экономика 2004. – с. 444. 2. semynozhenko.org.ua/documents/2004/5/227.html